

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 176/12

לפני: כבוד הנשיא א' גרוניס
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' סולברג

העותרים: 1. אלבטש
2. ענאתי
3. עדי לוסטיגמן
4. המוקד להגנת הפרט

נגד

המשיבים: 1. מנהל אגף בכיר רשות האוכלוסין
2. מנכ"ל שירות התעסוקה
3. הממונה על מינהל הדיור הממשלתי

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: ה' בניסן התשע"ב (28.3.2012)

בשם העותרים: עו"ד סיגיי בן ארי; עו"ד נעה דיאמונד

בשם המשיבים: עו"ד נחי בן אור

פסק-דין

הנשיא א' גרוניס:

1. לפנינו עתירה המכוונת נגד תנאי ההמתנה וקבלת הקהל השוררים בכניסה ללשכת האוכלוסין במזרח ירושלים (להלן – הלשכה).

2. בשנת 2006, בעקבות החלטת בית משפט זה בבג"ץ 2783/03 ג'ברא נ' שר הפנים (3.12.2003), הועברה לשכת האוכלוסין במזרח ירושלים למתחם חדש, הממוקם ברחוב ואדי ג'וז שבמזרח העיר (להלן – המתחם). מספר חודשים לאחר מכן החל

לפעול בחלק קטן מן המתחם גם שירות התעסוקה, ובתוך כך הוצבו במתחם מכונות אוטומטיות שבאמצעותן דורשי התעסוקה מעידים על התייצבותם ("התייצבומט"). יצוין, כי במתחם פועלים גם נציגים של שירותי הרווחה, אולם אליהם מגיעים מבקרים מעטים בלבד.

לטענת העותרים, הכניסה למתחם, ובפרט לשכת האוכלוסין, כרוכה בהמתנה לכידוק הביטחוני בתנאים קשים, והממתנים נתונים ליחס בלתי הולם מהמאבטחים במקום. אשר לתנאים הקשים מתארים העותרים, בין השאר, כי בשל התורים הארוכים נדרשים הממתנים להמתין מחוץ למתחם, אף בתנאי מזג אוויר קשים; כי במסדרון ההמתנה שבין הכניסה למתחם לבין עמדת הכידוק הביטחוני אין מקומות ישיבה או מתקני שירותים, על אף הצפיפות הרבה ולמרות שההמתנה בו עשויה להימשך זמן רב; וכי שערי הכניסה למסדרון, המופעלים מרחוק, לעיתים מסכנים את הנכנסים בהם בשל הצפיפות והדוחק. חלק ניכר מן העומס נגרם, כך לפי העותרים, בשל העובדה שבאותו מתחם ממתנים הן הפונים לשכת האוכלוסין הן הפונים לשירות התעסוקה. טענת העותרים היא כי תנאי ההמתנה וקבלת הקהל אינם סבירים, וכי הם פוגעים בזכויות יסוד של באי המתחם. אי לכך, ביקשו העותרים בעתירתם כי נורה למשיבים למצוא פתרון לעומס הרב ולצפיפות, ובתוך כך ביקשו כי נורה על הקמת מתקן שירותים, מתקן מי שתייה וספלי ישיבה באזור ההמתנה. עוד ביקשו העותרים כי נורה על הפרדה גיאוגרפית בין לשכת האוכלוסין במזרח ירושלים לבין שירות התעסוקה במזרח ירושלים לשם הקלה בעומס, ולחלופין ביקשו כי נורה על הוצאת מכונות ה"התייצבומט" אל מחוץ למתחם. העותרים מדגישים כי לשכת האוכלוסין במזרח ירושלים היא בעלת חשיבות מיוחדת, נוכח ההיזקקות התכופה של תושבי מזרח ירושלים, שחלקם אינם אורחי ישראל, לשירותים שמספקת הלשכה.

להשלמת התמונה יצוין כי טרם הגשת העתירה פנו העותרים למשיבים על מנת שיפתרו את הבעיה שמעוררת העתירה. מן ההתכתבות בין הצדדים עלה כי המשיבים הסכימו להוצאת מכונות ה"התייצבומט" אל מחוץ למתחם, אולם טרם התקבלו האישורים הדרושים לכך. משחלף הזמן והתנאים לא שופרו, לרבות בנוגע להעתקת מקומן של מכונות ה"התייצבומט", הוגשה העתירה ביום 5.1.2012.

3. ביום 21.3.2012 הגישו המשיבים את תגובתם לעתירה. המשיבים טענו כי התנאים במתחם מהווים שיפור ביחס לאתר בו הייתה מצויה הלשכה לפני שנת 2006, אולם הסכימו כי אף התנאים במתחם הנוכחי טעונים שיפור. המשיבים ציינו כי אחד הפתרונות אשר בכוונתם לנקוט להקלת העומס הוא הוצאת מכונות ה"התייצבומט" מן

המתחם (מנגד, מסרו המשיבים כי גורמים בשירות התעסוקה הביעו ספק באשר לתרומתו של המהלך להקלה בעומס). עם זאת, טענו המשיבים כי נוצרה מחלוקת בין הרשויות השונות בנוגע לנשיאה בעלויות ההעברה והצבת אמצעי האבטחה במיקום החדש, ולכן טרם בוצעה ההעברה. עוד טענו המשיבים כי בכוננתם לפעול לשינוי מועדי קבלת הקהל באופן שיוססת את העומס. יוער, כי לטענת המשיבים הפרדה גיאוגרפית בין לשכת האוכלוסין לבין שירות התעסוקה אינה אפשרית, משום שאין אתר חלופי מתאים במזרח ירושלים. כמו כן טענו המשיבים כי הצבת ספסלים ומתקני שתייה ושירותים במסדרון ההמתנה אינה ישימה בשל מגבלות מקום, אולם ציינו כי במקרים דחופים ניתן, וימשיך להינתן, מענה פרטני (יש לציין כי בתוך הלשכה, מעבר לעמדת הבידוק הביטחוני, מצויים תאי שירותים, מקומות ישיבה ומתקני שתייה). מכל מקום, הביעו המשיבים תקווה שלאחר הוצאת ה"התייצבומטים" ושינוי שעות קבלת הקהל, תיפתר בעיית העומס המתוארת בעתירה.

4. ביום 28.3.2012 קיימנו דיון בעתירה, שבסיומו הורינו למשיבים להגיש הודעה מעדכנת. ממועד הדיון ועד היום הוגשו מספר הודעות מעדכנות מטעם המשיבים. נחאר בתמצית את ההתפתחויות. בהודעה מיום 3.7.2012 נמסר כי הונהג שינוי בשעות קבלת הקהל, וכי כיום ישנם יותר ימים בשבוע ויותר מועדים בחודש אשר בהם ניתן להגיע לשירות התעסוקה. המשיבים ציינו כי הדבר הקל על העומס וקיצר את זמני ההמתנה. בהודעה מיום 29.10.2012 נמסר כי נפתרה המחלוקת הכספית ביחס להעתקת מקומם של ה"התייצבומטים", וכן כי הדבר יביא לכך שלמעלה מ-50 אחוזים מן הפונים לשירות התעסוקה לא ייזקקו להיכנס לתוך המתחם. אשר לספסלים ולמתקני השתייה והשירותים, מסרו המשיבים פעם נוספת כי אין כוונה להקים מתקנים נוספים, מלבד אלו המצויים ממילא בתוך הלשכה (מעבר לעמדת הבידוק הביטחוני). בהודעת המשיבים מיום 21.3.2013, נמסר כי מהלך העתקת ה"התייצבומטים" אל מחוץ למתחם הושלם, וכי המכונות פעילות ומשרתות את הציבור במקומן החדש.

5. ביום 21.3.2013 ניתנה החלטה בה נכתב כי "לאור האמור בהודעתם של המשיבים, דומה כי העתירה התייתרה". העותרים נתבקשו להודיע אם הם מסכימים למחיקת העתירה. ביום 12.4.2013 הודיעו העותרים כי טרם נרשמה ההקלה המיוחלת בעומס. עוד טענו העותרים כי נוכח ההסתייגות שהביעו גורמים שונים מתרומתה של העתקת מקומם של ה"התייצבומטים", היה על המשיבים לבדוק היטב את יעילותו של האמצעי עובר לנקיטתו (יצוין, כי העותרים טענו כי יש לבחון את יעילות המהלך אף בשלבים מוקדמים יותר בעתירה).

נוכח הודעת העותרים, נקבע ביום 15.4.2013 כי על העותרים להגיש הודעה מעדכנת. הודעה כאמור הוגשה ביום 30.5.2013. בהודעתם המעדכנת מסרו העותרים כי אכן חלה הקלה בעומס בכניסה ללשכה, ובירכו על המהלך של העתקת מקומם של ה"התייצבומטים". מן ההודעה עולה כי אף זמני ההמתנה לבידוק הביטחוני התקצרו באופן משמעותי. עם זאת, טוענים העותרים כי על אף השיפור, לעתים נדרשים הפונים עדיין להמתנה ממושכת, ולכן סבורים הם כי לא ניתן לוותר על הסעד הנוסף שהתבקש בעתירה וטרם מומש – הצבת תאי שירותים, מתקני שתייה וספסלי ישיבה באיזור ההמתנה.

6. נוכח המתואר לעיל, סבורים אנו כי העתירה מיצתה את עצמה, וכי דינה להימחק. העתירה כוונה נגד העומס והצפיפות בכניסה למתחם, ונגד תנאי ההמתנה הקשים. מן ההודעות שנמסרו מעת שהוגשה העתירה אנו למדים כי חל שיפור משמעותי בתנאי ההמתנה, כך למשל מבחינת כמות הממחינים בכל יום ומבחינת זמני ההמתנה. הבעיות העיקריות שהעלתה העתירה טופלו על ידי המשיבים, ואף מהודעותיהם של העותרים עצמם עולה כי הסעדים העיקריים שנתבקשו בעתירה התייתרו. אמנם, המשיבים לא התקינו ספסלים ומתקני שתייה ושירותים באיזור ההמתנה. עם זאת, בכל שלבי העתירה טענו המשיבים כי לא ניתן לעשות כן מבחינה מעשית בשל מגבלות המקום. עוד טענו המשיבים פעמים רבות כי במקרים דחופים ניתן טיפול פרטני. כך, יש להניח, בעיקר במקרים בהם מדובר בקשישים, תינוקות נשים הרות או אנשים בעלי מוגבלויות, כאשר אלה נתקלים בקשיים משמעותיים בעמידה בתור. על כך יש להוסיף שבתוך הלשכה מצויים מתקני שתייה, שירותים ומקומות ישיבה, ושנוכח הקיצור המשמעותי בזמני ההמתנה קטן הצורך בכניית מתקנים נוספים באזור ההמתנה דווקא.

7. העתירה השיגה את מטרתה באופן משמעותי, גם אם לא באופן מלא. על כן, העתירה נמחקת. מיותר לומר שלעותרים שמורות טענותיהם וזכאים הם לעתור שוב אם יסתבר שהמצב לא השתפר דיו או אם יחול שינוי לרעה בנתונים במקום.

המשיבים יישאו באגרת העתירה ובשכר טרחה בסך 7,500 ש"ח.

ניתן היום, ב' בתמוז התשע"ג (10.6.2013).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ה נ ש י א